

TY JDEŠ KE MNĚ?

Já bych měl být pokřtěn od tebe, a ty jdeš ke mně? (Mt 3:14)

1. čtení: Izajáš 40:1-11

Hlavní čtení: Matouš 3:11-17

Milí bratři, milé sestry,

na střední škole jsme měli spolužáka, který byl divný. Měl divně učesané vlasy, takové vrabčí hnízdo na hlavě. Divně mluvil. Divně se tvářil. Nosil do školy divné svačiny. Divně se oblékal. A divně se pohyboval. A chtěl se se mnou kamarádit. Ale já s ním moc ne. Měl jsem trochu strach, že kdybych se s ním přátelil, byl bych v očích mých spolužáků také divný. Aby bylo jasno: Já jsem byl taky divný, ale jinak než tento spolužák. Po svém. Ne jako on. Někdy si na něj vzpomenu, když přemýšlím nad tímto oddílem z evangelií. Matouš nám popisuje vzhled a životní návyky Jana zvaného Křtitel. A já se dívám. Ne tomu, co měl na sobě a čím se živil. Ale tomu, že mnohé lidi jeho zvláštní životní styl přitahoval. Jan byl pro ně jako magnet. Vlastně to nechápu. Možná je ve mně přítomný *duch průměrnosti* víc, než si dokážu přiznat. Možná že toužím být normální, průměrný, plus mínus přijímaný. Možná že nechci vyčuhovat a vybočovat z řady. Což by se v blízkosti takového člověka, jako byl Jan Křtitel, jen těžko naplnilo.

Jan Křtitel je prorok. Je to prorok v čase, který neplyne. Ale v čase, který se láme. Dochází ke zlomu dějin. Přichází Mesiáš, zaslíbený Boží Spasitel. A Jan jeho příchod ohlašuje. A sám očekává. Jan je rozkročený: Jednou nohou ve starém čase a druhou nohou v novém čase. Proto v judské poušti, na břehu řeky Jordán volá k zástupům, že je čas na radikální změnu:

- **Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské.**

Bratři a sestry, příští rok budeme volit novou synodní radu, tedy nové vedení naší evangelické církve. Nevím, kdo v ní zasedne. Ale jedno vím jistě: Žádný Jan Křtitel tam nebude. Žádný člověk Janovi podobný. Budeme také brzo volit nové vedení seniorátu, tedy seniorátní výbor. Opět: Jen jedna věc je jistá. Jan nebude součástí nového seniorátního výboru. Takoví lidé, pokud se vůbec v církvi objeví, obvykle žádné veliké sympatie u voličů nezískají. A upřímně: Jan není ani členem staršovstva v Javorníku. Jan totiž takové kruhy moc nevyhledává. A vedoucí sborů, seniorátů a církve nehledají zase jeho. Je to dobře? Kdo to ví? Copak by jeden takový mezi mnohými nebyl užitečný? A zajímavý? A podnětný? Možná že by nás dost rušil od práce. Znepokojoval by nás nepříjemnými otázkami. Vytácel by nás svým zpochybňováním dobře zaběhlých a zdánlivě neměnných náboženských a společenských řádů. Určitě by nás ale nenudil. A brzo by nám lezl na nervy.

A přesto jeho hlas chtěly slyšet celé zástupy lidí, kteří čekali velikou změnu od Boha. Davy lidí, kteří se na tu změnu od Boha chtěli dobře připravit. Sami se chtěli změnit, než k té Boží změně dojde. A přesto, že bychom zřejmě žádného kazatele podobného Janu Křtitelovi na javornickou kazatelnu nepustili, přinejmenším ne dvakrát po sobě, ani kdyby byl slušně oblečený a vlasy měl umyté a vous upravený... Přesto mu rok co rok i my rádi nasloucháme, právě v tomto divném a zvláštním období církevního roku, v adventním čase. Jan Křtitel se svou zvěstí má své pevné místo v kostelech a na kazatelnách, a to od samého zrodu církve. Nakonec tedy i my chceme a toužíme slyšet, co tento divný člověk, prorok Boží, nám vlastně chce sdělit. A že žije jako nuzák, že se obléká do velbloudí srsti a jí protein v podobě kobylek a sacharidy v podobě medu, to klidně skousneme. Ne, asi bychom vedle něj nechtěli stát v kruhu při večeři Páně. To bychom se cítili dost divně. Ale jeho zvěst si klidně znovu poslechneme. Nad tou se rádi znovu zamyslíme. Tak tedy ještě jednou slyšme, co Jan dnes hlásá:

- **Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské.**

Obraťte se. Změňte své smýšlení. Nově se zaměřte na Boha, nejen ve své hlavě, ale i ve svém srdci. Celý svůj život obraťte k Pánu. Víte, je dobře, že slovo pokání se vykládá jako *změna smýšlení*. To je správný překlad řeckého slova *metanoia*. Ale nesmí nám přitom uniknout ten biblický význam. Protože změna smýšlení může znamenat leccos. Třeba: *Rozhodl jsem se, že v adventu nebudu mluvit sprostě.* Nebo: *Rozhodl jsem se, že v adventu nebudu jezdit autem.* Nebo: *Rozhodl jsem se, že v adventu nebudu pít*

alkohol, jíst sladkosti a dívat se na televizi. Dobře. To je změna. A třeba prospěšná změna smýšlení, užitečná změna kurzu dosavadního života.

Ale takovou změnu si může uložit každý člověk, ať už Bůh je nebo není. Ať už přichází, nebo stále stojí v dáli. Ať s Bohem, nebo bez Boha. Biblická změna smýšlení, biblický obrat života je vždy obratem k Bohu. K živému Bohu. A k tomu nás Jan Křtitel dnes vede, po vzoru starozákonních proroků, kolik jich jen bylo. Hospodin volá ústy proroka Izajáše:

- *Vraťte se k tomu, od něhož jste daleko odpadli, synové Izraele.* (Iz 31:6)

A z Božího pověření Jeremjáš burcuje lid:

- *Obrátíš-li se, Izraeli, je výrok Hospodinův, obrať se ke mně!* (Jr 4:1)

A prorok Ezechiel vyzývá Boží lid:

- *Jakože jsem živ, je výrok Panovníka Hospodina, nechci, aby svévolník zemřel, ale aby se odvrátil od své cesty a byl živ. Odvráťte se, odvráťte se od svých zlých cest! Proč byste měli zemřít, dome izraelský?* (Ez 33:11)

A stejně jako před mnoha staletími lid staré smlouvy, stejně jako zástupy kolem Jana Křtitele těsně před příchodem Krista, stejně jako naši předkové ve víře, i my slyšíme tuto výzvu. I nás dnes Bůh volá ke skutečnému obratu:

- ***Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské.***

Bůh se přiblížil k nám, bratři a sestry. Bůh k nám přišel v Ježíši Kristu, kterého Jan tehdy pouze vyhlížel, než se s ním poprvé setkal tváří v tvář. Bůh k nám přichází v Duchu svatém, kterého nám seslal vzkříšený Pán Ježíš. Království nebeské se přibližuje, protože sám Král se k nám přiblížil. A stále přibližuje. On se k nám neobrací zády. On se od nás nevzdaluje. On od nás neodchází, aby si od nás odpočinul, aby od nás měl chvíli pokoj. On chce být s námi. On je s námi. Mezi námi. I v nás. Dnes. Právě teď na tomto místě.

A proto se my obraťme k němu. K živému Bohu, který oplývá láskou. Zástupy kolem Jana k tomu potřebovaly nějaký rituál. Aby vnějšně zažily a veřejně demonstrovaly, že se obracejí k Bohu. Že naprosto radikálně mění své životy. A proto se ti lidé nechávali pokřtít v řece Jordánu. Starý člověk utonul. Vzala ho voda. Nový člověk se vynořil. Nechal v té vodě odplavat své sobectví, svou hamižnost, své hříšné touhy, svůj podíl na špatných mezilidských vztazích, svou dávku bezbožnosti a kdejakou lumpárnu. Nový člověk se vynořil, se srdcem zaměřeným na Boha, který k němu právě přichází.

A my? Potřebujeme i my takové vnější stvrzení nového začátku s Bohem? Jistě že potřebujeme. Proto Kristus ustanovil v církvi večeři Páně, jako jednu ze dvou svátostí. Proto dnes budeme přistupovat ke stolu Páně. Proto budeme hlasem vyznávat svou nedostatečnost a niternou potřebu zakusit Boží smilování a odpuštění skrze kříž Ježíše Krista. Proto budeme jíst chléb a pít víno, znaky Kristovy oběti za nás, spolu s bratry a sestrami v jednom kruhu. Musíme znovu prožít Boží milosrdenství. Musíme se znovu zaměřit na Boha. Potřebujeme znovu zakusit, že starý člověk v nás, zahleděný jen do sebe, umřel a stále umírá. Potřebujeme cítit, že nový člověk, Kristův člověk, Duchem svatým vedený člověk v nás skutečně žije. A dýchá. A má se k světu. Je silný a zdravý. A dobře se mu daří.

Bratři a sestry, právě dnes smíme znovu zakusit, že nám nikdo a nic nepomůže, nebude-li Bůh laskavě stát při nás. Bůh ale při nás stojí. A proto se nemusíme spoléhat na naše tradice a zvyky. Ani na naše společenské postavení, zkušenosti, znalosti a dovednosti. Ani na fakt, že si nás druzí lidé považují. O všechny tyto domnělé jistoty tváří v tvář přicházejícímu Bohu nás Jan Křtitel obírá. Káže:

- ***"Plemeno zmijí, kdo vám ukázal, že můžete utéci před nadcházejícím hněvem?"⁸ Neste tedy ovoce, které ukazuje, že činíte pokání.⁹ Nemyslete si, že můžete říkat: 'Náš otec je Abraham!' Pravím vám, že Bůh může Abrahamovi stvořit děti z tohoto kamení.¹⁰ Sekera je už na kořeni stromů; a každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyťat a hozen do ohně.¹¹ Já vás křtím vodou k pokání; ale ten, který přichází za mnou, je silnější než já - nejsem hoden ani toho, abych mu zouval obuv; on vás bude křtít Duchem svatým a ohněm.¹² Lopata je v jeho ruce; a pročistí svůj mlat, svou pšenici shromáždí do sýpky, ale plevy spálí neuhasitelným ohněm."***

Mám strach, že kdybych Jana slyšel takto kázat, zasekl bych se někde na začátku. Třeba hned u jeho tvrdého a nevybíravého oslovení. *Plemeno zmijí*, to zní trochu drsněji, než *bratři a sestry*. Možná bych se ohlížel kolem sebe a doufal bych, že nemyslí přímo mě, ale někoho jiného. A pokud by myslel mě, pak bych se červenal, styděl se a prožíval bych vztek. Vždyť on oslovuje vážené členy tehdejší společnosti! Farizeje a saduceje! *No a? Copak oni nepotřebují činit pokání? Copak oni nepotřebují nově*

nasměrovat svůj život a vykročit vstříc bližícímu se Bohu? To se ví, že potřebují! Stejně nutně jako všichni ostatní. Jenže na rozdíl od ostatních lidí, právě oni by se mohli víc vytáčet a zdráhat. Vždyť za nimi jde dobrá pověst slušných a výkonných věřících.

Jan by je nerozhýbal, kdyby k nim byl milý a mazal jim ten med divokých včel kolem úst. Až tedy ten prvotní šok opadne, až pomine naštvanost plynoucí z pocitu vlastní důležitosti, pak si uvědom, člověče, milý bratře a milá sestro, že v blízkosti Boha je třeba se chytit a držet Boha, a ne vlastních zásluh a vlastních úspěchů. Nejde o to, kam jsi došel, které mety jsi v životě dosáhl, kam až jsi vyšplhal po tom společenském žebříčku. Jde o ten nový malý, pokorný a upřímný krůček směrem k Bohu. *Zde jsem, Pane. A nic ti nenesu. Leda sebe sama. Můj život nebude v pořádku, dokud jej cele neprostoupíš. Nechci žít už sám za sebe. Ale chci a žádám, abys žil ty ve mně, Pane Ježíši Kriste.* Pokud v nás ten ostrý a naléhavý tón Jana Křtitele vzbudí touhu otevřít se našemu Spasiteli, pak Jan splnil svůj úkol.

Bratři a sestry, nikdo nemá v oblibě kazatele, kteří se povyšují nad své posluchače. Dokonce ani Bůh takové kazatele nevidí a neposlouchá rád. A Jan Křtitel? Patří nebo nepatří mezi takové náboženské namyšlenky? Myslím, že nepatří. Až totiž ten, jehož příchod Jan ohlašuje, nakonec přijde k břehu Jordánu, prorok v jeho přítomnosti otevře dokořán své nitro.

- ¹³ ***Tu přišel Ježíš z Galileje k Jordánu za Janem, aby se dal od něho pokřtít. ¹⁴ Ale on mu bránil a říkal: "Já bych měl být pokřtěn od tebe, a ty jdeš ke mně?"***

Ty, Mesiáši přicházející od Boha k nám nehodným lidem... Ty, svatý Pane... Ty přicházíš ke mně? Ke mně, nehodnému člověku? Vždyť já nejsem čistý jak lilie. Mám před sebou ještě dlouhou cestu, o čemž víš nakonec nejlépe ty sám. Já potřebuji nový život. Pokřti ty mě, Pane! Ponoř mě do těch vod zkalených lidským hříchem. A vytáhni mě ven, abych se mohl nově nadechnout, abych nově mohl zakusit tvou uzdravující přítomnost.

Jan se brání. Je mu to proti srsti. On ví, co je zač. A také tuší, co je zač Ježíš, který ho žádá o křest. Bratři a sestry, to je otázka, která by nás měla provázet po celý adventní čas. *Ty, Ježíši, jdeš ke mně? Ty, Ježíši, přicházíš ke mně? Jaká milost, Pane, že ses ke mně přiblížil, když jistě víš, co jsem ve skutečnosti zač.* Je to otázka plná údivu. Přivlastněme si ji. A opakujme si ji až do Vánoc. *Ty jdeš ke mně?*

Jan nakonec poslechne. On je pokorný a poslušný Boží posel. A tak vnoří Ježíše do té vody, kam před tím vnořil celé zástupy hříšníků. A nebrání Ježíši začít cestu, z které Ježíš už nikdy neustoupí: Cestu k nám, hříšným, pro naši záchranu. Amen.